

สะเดา

ชื่อพันธุ์ไม้ : สะเดา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Azadirachta indica* A. Juss.
var. *siamensis* Valetton

วงศ์ : Meliaceae

ชื่อสามัญ : Siamese neem tree, Nim ,
Margosa, Quinine

ชื่ออื่น : สะเลียม (ภาคเหนือ) กะเดา (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ต้น : ไม้ต้น สูง 5-10 เมตร เปลือกต้นแตกเป็นร่องลึกตามยาว ยอดอ่อนสีน้ำตาลแดง

ใบ : เป็นใบประกอบแบบขนนก ออกเรียงสลับรูปใบหอก กว้าง 3-4 ซม. ยาว 4-8 ซม. โคนใบมนไม่เท่ากัน ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย แผ่นใบเรียบ สีเขียวเป็นมัน

ดอก : ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งช่อบางครั้งแยกเป็นช่อ ดอกสีขาวนวล กลีบเลี้ยงมี 5 แฉก โคนติดกัน กลีบดอก โคนติดกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก

ผล : ผล รูปทรงรี ขนาด 0.8 - 1 ซม. ผิวเรียบ ผลอ่อนสีเขียว สุกเป็นสีเหลืองส้ม เมล็ดเดี่ยว รูปรี

ส่วนที่ใช้ : ดอกช่อดอก ขนอ่อน ยอด เปลือก ก้านใบ กระพี้ ยาง แก่น ราก ใบ ผล ต้น เปลือก ราก น้ำมันจากเมล็ด

สารเคมี :

ผล มีสารขมชื่อ bakayanin

ช่อดอก มีสารพวกไกลโคไซด์ ชื่อ nimbasterin 0.005% และน้ำมันหอมระเหยที่มีรสเผ็ดจัดอยู่ 0.5% นอกนั้นพบ nimbecetin, nimbesterol, กรดไขมัน และสารที่มีรสขม

เมล็ด มีน้ำมันขมชื่อ margosic acid 45% หรือบางที่เรียก Nim Oil และสารขมชื่อ nimbin, nimbidin

Nim Oil มี nimbidin เป็นส่วนมากและเป็นตัวออกฤทธิ์มีกัมมันต์อยู่ด้วย

สรรพคุณ

- ดอก ยอดอ่อน - แก้พิษโลหิต กำเดา แก้กิดสัดวงใบลำคอ คั้นดองมีตัวโตอยู่ บำรุงธาตุ ขับลม ใช้เป็นอาหารผักได้ดี
- ขนอ่อน - ถ่ายพยาธิ แก้กิดสัดวง แก้กิดสภาวะพิการ
- เปลือกต้น - แก้ไข้ เจริญอาหาร แก้ท้องเดิน บิดมูกเลือด
- ก้านใบ - แก้ไข้ ถ่ายพยาธิใช้มาลาเรีย
- กระพี้ - แก้ถุงน้ำดีอักเสบ
- ยาง - ขับพิษร้อน
- แก่น - แก้อาเจียน ขับเสมหะ
- ราก - แก้กิดผิวหนัง แก้เสมหะ ซึ่งเกาะแน่นอยู่ในทรวงอก
- ใบ, ผล - ใช้เป็นยาฆ่าแมลง บำรุงธาตุ
- ผล มีสารรสขม - ใช้เป็นยาถ่ายพยาธิ และยาระบาย แก้กิดหัวใจเดินผิดปกติ
- เปลือก ราก - เป็นยาฆ่าพยาธิ แก้ไข้ ทำให้อาเจียน แก้กิดผิวหนัง
- น้ำมันจากเมล็ด - ใช้รักษาโรคผิวหนัง และยาฆ่าแมลง

